

La frase del dia

“El diàleg, no n’hi ha prou amb proclamar-lo, s’ha de demostrar amb fets”

Neus Munté, CONSELLERA DE PRESIDÈNCIA I PORTAVEU DEL GOVERN CATALÀ

Tribuna

Antoni Dalmau i Ribalta. Escriptor

Quaranta anys després

Quaranta anys després, el Teatre Lliure continua alçant el teló –és una manera de dir-ho– cada vespre, posant damunt l’escena nous repes interpretatius, noves emocions, noves visions de la realitat, noves concepcions del món. Precisament ahir se celebrava aquest aniversari tan rodó, amb una felicitat reposició de les cèlebres *Noces de Fígaro*. Tenint en compte una trajectòria tan llarga, és innegable constatar-hi avui un estat de salut francament envejable, que no sols li ha permès de fer-se gran amb un públic fidel des del primer dia, sinó guanyar nous espectadors que ja no saben res d’aquelles obres inoblidables que van forjar el mite, però que s’adhereixen a les noves propostes amb el mateix entusiasme. La creixença i el relleu s’ha fet sense traumes, també amb nous artistes i creadors que hi han aportat, al llarg dels anys i en un continu moviment, veus fresques i mirades diferents.

MÉS QUE RES, LA CREIXENÇA i el relleu s’ha fet, també, sense renunciar a aquella cosa intangible que tantes vegades s’ha definit com “l’esperit del Lliure”. Qualsevol podria pensar que els esperits són per definició inaprehensibles, però això no sempre és veritat, almenys perquè, en el cas que ens ocupa, hi ha molta gent que interpreta amb precisió què s’amaga darrere aquest concepte gairebé filosòfic: un model de teatre privat amb vocació de servei públic, que s’organitza sense dependències artístiques de les administracions diverses que l’ajuden i que posa en primer terme, com a principi fonamental i irrenunciable, el respecte a la llibertat dels creadors i als espectadors que en justifiquen l’existència. I ho fa en uns espais escènics que sumen l’encís de la vella sala renovada del que fou la sala de la Cooperativa La Lleiàltat amb la màgia i l’encert de la sala nova i moderna, molt més gran, que Fabià

Puigserver va concebre. De tot això, d’aquest “esperit” intangible, de la suma d’aportacions de molts artistes diversos i d’aquests espais físics tan idonis en surt, en conjunt, un projecte singular i àmpliament reconegut en el context del teatre europeu d’aquestes quatre últimes dècades.

CERT QUE HAN CANVIAT les coses, com no podia ser d’altra manera. Ni Barcelona ni Catalunya són les mateixes, ni el panorama del teatre català és el mateix. És evident. Ha desaparegut, per força, aquell al·licient que tenen les coses noves, les aventures esbojarrades d’una colla de joves que feien el teatre amb les mans, que ho provaven i estrenaven tot, que vivien l’exaltació d’obrir camins nous. Per sort, amb el temps han desaparegut també les angúnies, sobretot econòmiques, derivades de la voluntat de construir un teatre més gran i de reconstruir de cap i de nou la sala de Gràcia. S’ha aconseguit una es-

“Tenint en compte la llarga trajectòria del Teatre Lliure, és innegable constatar-hi avui un estat de salut francament envejable

tabilitat institucional i econòmica –amb justesa de mitjans, tot s’ha de dir– que va ser la preocupació diària durant molts anys, ja que no sempre va ser fàcil fer comprendre a tothom l’especificitat d’aquell teatre diferent dels altres, que no cercava el benefici econòmic i que, d’altra banda, com que depenia de tots, no era exactament de ningú. La fórmula era original, certament, i no va ser fàcil encaixar-la en un context polític i artístic que no estava acostumat a integrar en el seu sistema una via tan autònoma i tan especial com ho era aquella.

FINALMENT, PER ALS QUI, en un moment o altre, hem participat activament en aquesta aventura, és impossible celebrar aquests quaranta anys sense recordar els noms de les persones que han anat caient al llarg del trajecte. És el drama que tenen els aniversaris, que ens retornen un glop de records agradolços. La llista s’ha fet llarga i, encara que tots sabem els noms imprescindibles, fer-ne la llista ens faria silenciar d’altres persones que, en graus diversos, també han ajudat a empènyer el projecte del Teatre Lliure. No els hem oblidat ni un instant, a cap d’ells, i ha semblat moltes vegades que sense el seu impuls això no podia funcionar o corria el risc de diluir-se en una cosa massa diferent del que ells havien somiat.

PER SORT, NO ENS CAL FER només història, quan parlem del Lliure. El projecte continua i actualment fins i tot es troba en mans d’una persona com Lluís Pasqual que va ser un dels pares de la criatura i que, per tant, coneix com ningú el naixement i l’evolució d’aquella casa. Veterans i novells s’intercanvien en una felicitat alternança de continuïtat i renovació que és inseparable d’una trajectòria tan llarga. Tant de bo que duri per molts anys!

De set en set

Jordi Panyella

L’olor

Hi ha l’olor. Sovint ho oblidem, però hi ha aquesta vida invisible que neix només per ser flairada. No hi ha existència més breu, ni carícia més subtil, ni realitat tan intensa.

Ho descobreix l’urbanita de narius obturats quan després de conduir cent quilòmetres lluny de la gran massa de ciment decideix abaixar la finestreta del cotxe i el sorprèn la flaire del verd intens, quan és primavera, la fragància del groc pigallat de violeta, si és estiu, la simfonia d’olors dels colors quan van a jòc, a la tardor, o la pessigada als narius de la merda, quan és temps de femar.

Ho descobreix també el foraviler quan un dia s’equivoca i decideix baixar a la ciutat i s’adona que l’olor de l’asfalt ofèn encara més que el perfum de porc que emana de les granges on s’engreixen els animals que després es menjaran en aquella ciutat.

Ho expliquen també aquells que durant anys no han pogut trepitjar el carrer, com els presos el primer dia que recuperen la llibertat. El món els entra pels ulls però sobretot pels narius, amb un impacte olfatiu que els fa descobrir tot allò que la condemna els ha tingut segregat. La vida fa olor, sí. La no-vida de les presons, no, és una podridura que de tant fer-se present acaba sent invisible.

Fa olor la felicitat, que és olor de net, i fa olor el dolor, que put a brut. Fa olor l’amor, l’olor dels cossos entregats al combat de l’amor, i fa olor la mort, l’olor dels cossos entregats a la desintegració. Però sobretot fa olor la vida, perquè quan no queda res més, quan tot es fa invisible, quan tot es fa silent, quan tot s’esborra, aleshores queda l’olor, l’olor del present i també l’olor dels records; perquè l’olor és vida.

Sísif

Jordi Soler

